

РЕШЕНИЕ

№ 1620

гр. София, 20.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Г СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и първи февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Татяна Димитрова

Членове: Румяна М. Найденова
Гюлсевер Сали

при участието на секретаря Алина К. Тодорова
като разгледа докладваното от Татяна Димитрова Въззивно гражданско дело
№ 20211100509556 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

С решение № 20111840 от 10.05.2021 год., постановено по р.дело № 74328 по описа за 2019г. на СРС, II ГО, 77 с-в са ОТХВЪРЛЕНИ предявения от „БНП Париба Пърсънъл Файненс“ С.А., Париж, рег. № 542097902, чрез „БНП Париба Пърсънъл Файненс“ С.А. клон България, ЕИК **** против А. А. М., ЕГН *****, с постоянен адрес: гр. София, кв. ****, действащ чрез назначения му особен представител адв. М. М. от САК, със съдебен адрес: гр. София, бул. **** иск за признаване на установено по отношение на ответника, че дължи на ищеца сумата от 820,80 лева неплатена главница по Договор за отпускане на револвиращ потребителски кредит, издаване и ползване на кредитна карта Master Card № CARD-****, сключен при сключването на Договор за кредит за покупка на стоки или услуги с № CREX-**** от 15.11.2017 год., ведно със законната лихва от 03.06.2019 год. до изплащане на вземането, лихва възнаградителна в размер на 112,78 лева за периода от 01.08.2018 год. до 09.11.2018 год., обезщетение за забава в размер на 41,89 лева за периода от 09.11.2018 год. – 11.05.2019 год., за които суми е издадена Заповед за изпълнение по чл.410 ГПК от 03.06.2019 год. по ч.гр.д. №29305/2019 год. на СРС, 77 състав.

Срещу първоинстанционното решение е депозирана въззивна жалба от ищеца „БНП Париба Пърсънъл Файненс“ С.А., Париж, рег. № 542097902, чрез „БНП Париба Пърсънъл Файненс“ С.А. клон България, ЕИК ****, с която решението се обжалва изцяло като неправилно. Жалбоподателят възразява срещу изводите за недействителност на договора за кредит на посочените основания, като излага подробни съображения за това. Счита, че с описаното в чл.20 от договора и европейския формуляр за предоставяне на информация за револвиращ потребителски кредит и издаване и ползване на кредитна карта, кредиторът е изпълнил задължението относно включването и съдържанието на клауза за ГПР. Счита, че при револвиращия кредит не са налице изискванията на чл.11, ал.1, т.12 от ЗПК. Позовава се и на липсата на изискване както по националния закон, така и по приложимата за случая

директива, относно посочване съдържанието на ГПР по компоненти. Посочва, че е указано на кредитополучателя за възможността да се откаже от договора. Моли съда да отмени първоинстанционното решение, като постанови ново, с което да уважи претенциите на ищеца. Претендира разноски.

В законоустановения срок по чл.263 ГПК е постъпил отговор на въззивната жалба, с която оспорва изцяло изложеното от жалбоподателя, а първоинстанционното решение приема за правилно и законосъобразно. Оспорва твърденията, че в договора за кредит правилно и според законовите изисквания е изчислен и описан ГПР, като компоненти и обхват. Поддържа, че са налице нарушенията на останалите две разпоредби, въз основа на които първата инстанция отхвърля искове, както и че не е налице предоставяне на кредитна карта, активиране и ползване на последната, както и да е усвояван кредитен лимит в размер на 1 500 лева. Моли съда да остави въззивната жалба без уважение, а първоинстанционното решение да потвърди като правилно и законосъобразно. Претендира разноски.

Софийски градски съд, след като обсъди по реда на чл. 236, ал. 2 ГПК събраните по делото доказателства и становищата на страните, приема за утвърдено от фактическа и правна страна следното:

Въззивната жалба е подадена в срока по чл. 259, ал. 1 ГПК, изхожда от легитимирана страна и е насочена срещу подлежащ на обжалване съдебен акт, поради което е процесуално допустима и следва да бъде разгледана по същество.

Отговорът на въззивната жалба също е предявен в законоустановения срок по чл.263, ал.1 ГПК и от легитимирана страна, поради което е процесуално допустима и следва да бъде разгледана по същество.

Съгласно нормата на чл. 269 ГПК, въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси, съдът е ограничен от посоченото в жалбата.

При извършена служебна проверка, въззивната инстанция намира, че обжалваното първоинстанционно решение е валидно и процесуално допустимо, като при постановяването му не е допуснато нарушение на императивни материалноправни и процесуалноправни норми.

В исковата молба се твърди, че на ответника по силата на Договор за отпускане на револвиращ потребителски кредит, издаване и ползване на кредитна карта Master Card № CARD-****, сключен при сключването на Договор за кредит за покупка на стоки или услуги с № CREX-**** от 15.11.2017 год. е отпуснат револвиращ потребителски кредит под формата на кредитна карта Master Card с максимален кредитен лимит от 1 500 лв. Твърди се, че ответникът активирал предоставената му от ищеца кредитна карта № CARD-**** с максимален кредитен лимит от 1 500 лв. Съгласно чл. 1 и чл. 14 от договора, за кредитополучателя възниква задължение да заплаща минимална месечна погасителна вноска, представляваща променлива величина, съобразно усвоената сума до пълното погасяване на задължението. Ответникът преустановил редовното обслужване на кредитната карта на 01.08.2018г., когато било последното му плащане по нея. Балансът по същата бил минус 933.58 лв. Кредиторът блокирал използването на кредитната карта. Към момента на подаване на заявлението задължението на ответника включва използваната главница в размер на 820.80 лв., договорна лихва от 01.08.2018г.-първа пропусната вноска до 09.11.2018г. – датата на изпращане на покана за доброволно изпълнение върху използваната сума в размер на 112.78 лв. и обезщетение за забава в размер на законната лихва от 41.89 лв. за периода 09.11.2018г. – датата на изпращане на поканата за доброволно изпълнение до 11.05.2019г.

Правното основание на предявените положителни установителни иски е чл. 422 ГПК,

вр.чл. 79, и чл. 86 ЗЗД.

В срока за отговор по чл. 131 ГПК е постъпил писмен такъв от назначения на ответника особен представител.

Оспорват се исковете. Оспорва се размера на вземанията, обявяване предсрочна изискуемост от ищеца. Възражава се, че ищецът не е издавал месечни извлечения, което било условие за плащане от ответника.

По делото са събрани писмени доказателства и е прието заключение на съдебно – счетоводна експертиза.

По отношение на правилността му, по наведените от въззивника доводи за неправилност на първоинстанционното решение, настоящият състав намира следното:

Договорът за кредит/заем/, какъвто е и настоящият, е финансова услуга по смисъла на дадената легална дефиниция в т. 12 от ДР на Закона за защита на потребителите. Към момента липсва изрична законова дефиниция на "договор за револвиращ кредит", респ. на "договор за револвиращ заем". Съгласно правната теория револвиращият кредит /заем/ е вид банков кредит, който представлява възобновяем банков кредит в рамките на предварително уговорена кредитна линия. Регламентацията на договорите за кредит се съдържа в Търговския закон, Закона за кредитните институции и в специалния Закон за потребителския кредит, поради което разпоредбите на същите следва да бъдат съобразени. Съгласно легалното определение в чл. 430, ал. 1 ТЗ с банковия договор банката се задължава да отпусне на заемателя парична сума за определена цел при уговорени условия и срок, а заемателят се задължава да ползва сумата съобразно уговореното и да я върне след изтичане на срока. Въззивното дружество няма качеството и статута на Банка по смисъла на чл. 2 от ЗКИ, а представлява финансова институция, която по смисъла на чл. 3 от ЗКИ е регистрирана с основна дейност отпускане на заеми със средства, които не са набрани чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства. Съгласно легалното определение в чл. 9, ал. 1 от ЗПК, договорът за потребителски кредит е договор, въз основа на който кредиторът предоставя или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане, с изключение на договорите за предоставяне на услуги или за доставяне на стоки от един и същи вид за продължителен период от време, при които потребителят заплаща стойността на услугите, съответно стоките, чрез извършването на периодични вноски през целия период на тяхното предоставяне. Съгласно § 4 от ДР на ЗПК този закон въвежда разпоредбите на Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 г. относно договорите за потребителски кредити. При съобразяване на цитираните разпоредби следва да се приеме, че договорът за револвиращ кредит по своята правна характеристика е двустранен, възмезден, консенсуален и формален, при който целта, за която се отпуска сумата по кредита, е релевантна за съществуването на самия договор. Въззивният съд приема, че договорът за револвиращ кредит както и останалите търговски сделки се подчинява на общите правила за сключването и действителността на сделките, установени в гражданското право с разпоредбите на ЗЗД, освен ако в ТЗ и в специалния ЗПК не са предвидени особени правила за сключването и действителността му. Съгласно чл. 11 от ЗПК договорът трябва да съдържа погасителен план, съдържащ информация за размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски, последователността на разпределение на вноските между различните неизплатени суми, дължими при различни лихвени проценти за целите на погасяването.

Съгласно чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК договорът за потребителски кредит съдържа годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит. Установява се от представени по делото договор, че в него е посочен ГПР в размер на 44,90 %, като формално изискването за посочване се явява изпълнено. Липсва обаче допълнителна информация относно начина

на формирането на посочения процент на разходите, както и какво е взето предвид при формирането му. Освен това съдът счита, че в размера на ГПР следва да бъдат включени и сумата за застраховка по кредита, извод за наличието на която е представения по делото договор за застраховка „Закрила на плащанията“, както и заплатената такса ангажимент/обслужване. Съгласно пар. 1, т. 1 от ДР на ЗПК "общ разход по кредита за потребителя" са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. Общият разход по кредита за потребителя не включва нотариалните такси. Приложение намира и чл. 3, буква "ж" на Директива 2008/48/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 23 април 2008 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета, съгласно който "общи разходи по кредита за потребителя" включват всички разходи, включително лихва, комисиони, такси и всякакви други видове разходи, които потребителят следва да заплати във връзка с договора за кредит и които са известни на кредитора, с изключение на нотариалните разходи; разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, по-специално застрахователни премии, също се включват, ако в допълнение към това сключването на договор за услугата е задължително условие за получаване на кредита или получаването му при предлаганите условия. Следва да се приеме, че заплащането на застрахователната премия е условие за получаване на кредита, доколкото в договора за кредит в раздел "параметри и плащания", изготвен предварително от кредитора, е предвидена покупката на застраховка "защита на плащанията" и с подписването на договора кредитополучателят безусловно е изразил съгласието си за сключване на застраховката. Застрахователната премия и таксата ангажимент/обслужване представляват разходи, които е следвало да бъдат включени в ГПР, като липсата им при изчисляването е в противоречие с чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК, което води до недействителност на договора на основание чл. 22 от ЗПК. (*Решение № 1760 от 5.07.2022 г. на СГС по в. гр. д. № 12462/2021 г., Решение № 11109 от 28.06.2023 г. на СРС по гр. д. № 47798/2022 г., Решение № 939 от 21.02.2024 г. на СГС по в. гр. д. № 10772/2021 г.*).

Въззивният съд намира за основателно възражението, направено в отговора на въззивната жалба относно изпълнение на изискването в договора за кредит да фигурира клауза, указваща възможността за отказ от договора за кредит. В част IV, чл. 1 от Стандартен европейски формуляр за предоставяне на информация за револвиращ потребителски кредит и издаване и ползване на кредитна карта е указано, че кредитополучателят може да се откаже от договора в 14 – дневен срок от сключването на договора.

Въззивният съд, като се запозна със съдържанието на представените по делото писмени доказателства – договор за револвиращ потребителски кредит, Стандартен европейски формуляр за предоставяне на информация за револвиращ потребителски кредит и издаване и ползване на кредитна карта, стига до същото заключение като това в обжалваното решение относно неспазване на разпоредбата на чл.11, ал.1, т.12 от ЗПК. В договора не се съдържа информация за правото на потребителя при погасяване на главницата по срочен договор за кредит да получи при поискване и безвъзмездно, във всеки един момент от изпълнението на договора, извлечение по сметка под формата на погасителен план за извършените и предстоящите плащания.

При недействителност на договора, съгласно разпоредбата на чл. 23 ЗПК, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита. Ако тази недействителност се установи в производството по чл. 422 ГПК, съдът следва да

установи с решението си дължимата сума по приетия за недействителен договор за потребителски кредит, доколкото ЗПК е специален закон по отношение на ЗЗД и в цитираната разпоредба на чл. 23 ЗПК е предвидено задължението на потребителя за връщане на чистата сума по кредита. Това следва от характеристиката на договора за потребителски кредит, посочена по-горе и задължението за периодичност за връщането на сумата. Ако се приеме, че установяването на дължимостта на чистата сума по получения кредит и осъждането на потребителя за нейното връщане следва да се извърши в отделно производство, по предявен иск с правно основание чл. 55 ЗЗД, то би се достигнало до неоснователно обогатяване за потребителя, предвид изискуемостта на вземането по недействителен договор, в частност при нищожен договор за потребителски кредит и позоваване от страна на потребителя на изтекла погасителна давност. Това би противоречало на принципа за недопускане на неоснователно обогатяване, в какъвто смисъл е и въвеждането на разпоредбата на чл. 23 ЗПК в специалния ЗПК. (решение № 349 от 18.01.2024 г. на СГС по в. гр. д. № 6636/2022 г., решение № 50056 от 29.05.2023 г. по т. д. № 2024/2022 г., ТК, I ТО на ВКС, решение № 50259 от 12.01.2023 г. по гр. д. № 3620/2021 г., ГК, III ГО на ВКС, решение № 60186 от 28.11.2022 г. по т. дело № 1023/2020 г. на ВКС, I ТО).

Предвид установената недействителност на процесния договор за потребителски кредит, е следвало, на осн. чл. 23 ЗПК, да се определи размера на чистата стойност на кредита и за тази стойност да уважи предявения на договорно основание установителен иск, а именно за сумата 1 000 лв., за която се установи, че въз основа на договора е усвоена от ответника.

Като постановено в нарушение на закона, обжалваното решение в частта, с която, като краен резултат, е отхвърлен искът за размера от 1 000 лв., представляваща чистата стойност по договора за кредит следва да бъде отменено. Тъй като не се налага извършването на други процесуални действия, вместо него следва да бъде постановено друго за уважаване на иска за тази сума, ведно със законната лихва, считано от подаване на исковата молба на 19.12.2019 г. до окончателното изплащане.

В останалата част въззивното решение следва да бъде оставено в сила.

Водим от гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 20111840 от 10.05.2021 год., постановено по р.дело № 74328 по описа за 2019г. на СРС, II ГО, 77 с-в, в частта, с което е ОТХВЪРЛЕН предявения от „БНП Париба Пърсънъл Файненс“ С.А., Париж, рег. № 542097902, чрез „БНП Париба Пърсънъл Файненс“ С.А. клон България, ЕИК **** против А. А. М., ЕГН *****, с постоянен адрес: гр. София, кв. ****, действащ чрез назначения му особен представител адв. М. М. от САК, със съдебен адрес: гр. София, бул. **** иск за признаване на установено по отношение на ответника, че дължи на ищеца чистата стойност по Договор за отпускане на револвиращ потребителски кредит, издаване и ползване на кредитна карта Master Card № CARD-****, сключен при сключването на Договор за кредит за покупка на стоки или услуги с № CREX-**** от 15.11.2017 год., ведно със законната лихва от 19.12.2019 год. до изплащане на вземането, за които суми е издадена Заповед за изпълнение по чл.410 ГПК от 03.06.2019 год. по ч.гр.д. №29305/2019 год. на СРС, 77 състав, и вместо него постановява:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО, че А. А. М., ЕГН *****, с постоянен адрес: гр. София, кв. ****, действащ чрез назначения му особен представител адв. М. М. от САК, със съдебен адрес: гр. София, бул. **** ДЪЛЖИ НА „БНП Париба Пърсънъл Файненс“ С.А. клон България, ЕИК **** против А. А. М., ЕГН *****, с постоянен адрес: гр. София,

кв. ****, действащ чрез назначения му особен представител адв. М. М. от САК, със съдебен адрес: гр. София, бул. **** иск за признаване на установено по отношение на ответника, че дължи на ищеца чистата стойност по Договор за отпускане на револвиращ потребителски кредит, издаване и ползване на кредитна карта Master Card № CARD-****, сключен при сключването на Договор за кредит за покупка на стоки или услуги с № CREX-**** от 15.11.2017 год., ведно със законната лихва от 19.12.2019 год. до изплащане на вземането, за които суми е издадена Заповед за изпълнение по чл.410 ГПК от 03.06.2019 год. по ч.гр.д. №29305/2019 год. на СРС, 77 състав.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 20111840 от 10.05.2021 год., постановено по р.дело № 74328 по описа за 2019г. на СРС, II ГО, 77 с-в в останалата му част.

РЕШЕНИЕТО не подлежи на обжалване пред ВКС при условията на чл. 280, ал. 3 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____